

Van Marche-en-Famenne tot aan Visé, via Theux, de Voerstreek, Modave, Durbuy en Aywaille kunnen we nog heel bijzondere stukjes kalkgraslanden vinden in de beneden- en middenlopen van de Maas en haar bijrivieren.

Natuurpunt en Natagora zijn samen een ambitieus project begonnen waarmee ze deze pareltjes van ons patrimonium in hun oorspronkelijke staat willen herstellen. De bedoeling is ook om deze biotopen en landschappen meer in de belangstelling te brengen. Daartoe krijgen ze ruime ondersteuning van de Europese Unie via het LIFE project.

Het streefdoel is om een aanzienlijke oppervlakte van 150 hectaren kalkgrasland te herstellen.

Een LIFE
programma
om onze
kalkgraslanden
te redden

Het zonneroosje is ons embleem !

Zonneroosjes (*Helianthemum* in het latijn) hebben mooie gele (*helios* = zon) bloemetjes en zijn karakteristiek voor onze kalkplateau's en kalkgraslanden. Ze vertegenwoordigen een typische plantenfamilie uit het Middellandse zeegebied, de Cistaceeën of de zonneroosjesfamilie.

Hoe gaan we te werk ?

Eerste fase

De herstelfase : de verwaarloosde graslanden zijn meestal in een sterk verwilderde staat en hebben dringend nood aan een frisse opknapping. Hiertoe zal men struikgewas verwijderen, destijds aangeplante dennenbestanden kappen, maaien en oppervlakkig afschrappen.

Tweede fase

Opstarten van beheermaatregelen: zonder regelmatig onderhoud zullen de kalkgraslanden opnieuw verdwijnen onder natuurlijk verbossing. Daar waar het mogelijk is zullen de herstelde terreinen op een zeer bijzondere wijze worden onderhouden : namelijk door geiten en schapen. In het verleden zijn deze kalkgraslanden immers ook ontstaan en onderhouden door deze dieren.

Derde fase

Informatie voor het grote publiek Door middel van geleide wandelingen, lezingen, open dagen en het uitstippelen van didactische wandelpaden wordt eenieder uitgenodigd kennis te maken met kalkgraslanden en hun herstel. Er zijn talloze manieren om de bijzondere kalkgraslanden te bestuderen en te bewonderen. En iedereen kan zelf een handje komen helpen bij beheerwerken! Wilt u meer weten? Bezoek dan eens onze website en de activiteitenkalender : <http://www.heliantheme.eu>

Wat is LIFE ?

LIFE is een financiële ondersteuning door de Europese Unie voor milieu- en natuurbeschermingsprojecten in haar lidstaten. Sinds 1992 heeft LIFE zo'n 2750 milieu-projecten over gans Europa gefinancierd, wat neerkomt op een bedrag van 1,35 miljard euro.

Wilt u hier meer informatie over ?

Wilt u meer weten over de kalkgraslanden en hun biodiversiteit ?

Klik dan eens op deze link: <http://www.heliantheme.eu>

U kunt ook contact met ons nemen via:
contact@heliantheme.eu - 04/250 95 95

Een Europese project voor de bescherming van rotsen en kalkgraslanden...

Kleine stukjes Provence

Je waant je in de buurt van de Middellandse Zee: tijm- en marjoleingeuren komen je tegemoet, je hoort het getsjirp van talloze insecten en de lucht is droog en warm. Een heel bijzondere omgeving.

De kalkgraslanden in onze streken die ons zo aan de Provence doen denken, liggen meestal op droge, kalkrijke, maar tevens ook arme gronden op zuidhellingen. Dankzij de extreme omstandigheden, zoals hoge temperaturen en grote droogte, kun je hier een zeer grote diversiteit aan planten en dieren vinden waarvan sommigen afkomstig zijn uit het Middellandse-Zee-gebied.

Eeuwenoude landbouwpraktijken en het ontstaan van kalkgraslanden

Vanaf de Middeleeuwen

ontstaan kalkgraslanden door ontbossing en ontginning van kalkrijke hellingbossen. Deze droge hellingen, die niet als akkers geschikt waren, werden begraasd door rondtrekkende schaapskuddes. De beste gronden daarentegen werden gebruikt voor landbouw, wijn- en boomgaarden.

Eeuwenlang

werden de schaapskuddes iedere ochtend door de plaatselijke herder naar de zonnige hellingen aan Maas, Ourthe en Amblève gebracht. 's Avonds stonden ze terug op stal waar de kostbare uitwerpselen verzameld werden. Hiervan werd dankbaar gebruik gemaakt om de akkers te kunnen bemesten.

In de loop van de eeuwen

en dankzij de langdurige begrazing door schapen, vestigden zich hier een bijzondere flora en fauna die onderdeling sterk van elkaar afhankelijk zijn. Met andere woorden: kalkrijke graslanden zijn halfnatuurlijke milieu's die sterk verbonden zijn met menselijke activiteiten.

Vijf voor twaalf: graslanden in gevaar!

Vanaf het eind van de 19e eeuw

werd het begrazen van de hellingen economisch steeds minder rendabel: kuddes werden schaarser waardoor de graslanden werden verwaarloosd. Struikgewas en tenslotte bos keerden terug op de voorgrond. Lokaal werden er op grote schaal dennenbossen aangeplant. Met een voortzettende modernisering na de 2e Wereldoorlog (kunstmest, machines, ...) verdwenen deze schrale en moeilijk toegankelijke gronden definitief uit landbouwgebruik.

Je kunt weliswaar de natuur en de herbosning haar gang laten gaan, maar...

De snelle teloorgang van zulke grote stukken kalkgrasland leidde tot het zeldzaam worden en uitsterven van orchideeën, gentianen en talloze andere soorten die nergens anders in België werden gevonden. Maar behalve deze rijke natuur, vormen de kalkgraslanden ook de laatste getuigen van een herderstraditie die vroeger wijd verbreid was. Het maakt deel uit van ons erfgoed dat beschermd moet worden, net als onze kathedralen...

Van de duizenden hectaren kalkgrasland uit de 18e eeuw, blijven er nu nog maar een paar honderd in België over.

De "Mont des Pins" in Bomal in de jaren '20. Schapen en geiten begrazen de kalkgraslanden op de hellingen. Onderaan liggen de akkers.

Kalksteen, daar draait het om!

Geel en wit vetkruid, schubvaren, brilkruis, allerlei soorten korstmossen, muurhagedissen en slechtvalken...

We vinden een grote soortenrijkdom op kalkgraslanden en kalkrotsen. Helaas schiet er van dit biotoop in Wallonië (en Vlaanderen) nog maar weinig over: enkel nog in de vallei van de Maas en sommige van haar bijrivieren (Ourthe, Amblève, Viroin, Hoyoux en Lesse).

De natuurlijke herbosning bij het wegvallen van begrazing door schapen en geiten, brengt ook het voortbestaan van de overblijvende minuscule graslandjes in het gedrang. Inderdaad onder de schaduw van overwoekerende struiken en bomen, beschikken de typische planten en dieren van graslanden niet over het nodige licht en warmte om te gedijen...

Verstevestigingswerken aan rotswanden en ongecontroleerd rotsklimmen vormen eveneens bedreigingen.